

College Algemene Rekenkamer
Postbus 20015 2500 EA Den Haag

Bestuursstaf

Locatie
Den Haag - Plein-
Kalvermarkt.
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Onze referentie
BS2024014680

Datum 25 april 2024
Betreft Reactie conceptrapport Verantwoordingsonderzoek 2023
Defensiebegroting

Geacht College,

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het Verantwoordingsonderzoek 2023. Het jaar 2023 stond voor Defensie in het teken van de oorlog op Europees grondgebied. Er werd en wordt keihard gewerkt om Oekraïne te blijven ondersteunen. Ook elders in de wereld nemen de spanningen toe, zoals in het Midden-Oosten en de Indo-Pacific. Als Defensie staan we middenin de geopolitieke actualiteit en ook in het nationale domein zijn we elke dag van betekenis. Het bouwen aan een toekomstbestendige organisatie kost tijd. Zoals u zelf ook constateert wordt dit bemoeilijkt door de krapte op de arbeidsmarkt en op de markt voor defensiematerieel.

De inzet vanuit mijn departement, ook in deze tijden waarin de uitdagingen groot zijn, blijft onverminderd hoog om verbeteringen in de interne bedrijfsvoering te realiseren. Desondanks onderschrijf ik uw constatering dat dit moet worden geïntensiveerd om de onvolkomenheden op te lossen waarbij ik in het bijzonder de aandacht voor de beveiliging van militaire objecten zal vergroten. In het overzicht hieronder geef ik de stand van zaken weer. De onderzoeken van uw Rekenkamer zijn een gewaardeerde bijdrage voor Defensie. Ik neem uw aanbevelingen over en zal uw Rekenkamer periodiek inzicht bieden in de voortgang.

Mede namens de staatssecretaris behandel ik in deze reactie de door u onderzochte onderwerpen.

**Bestaande onvolkomenheden
Vastgoedbeheer en inkoopbeheer**

Het verheugt mij dat uw Rekenkamer erkent dat het afgelopen jaar ontwikkelingen en verbeteringen zijn aangetoond in het oplossen van de onvolkomenheden die meerjarige oplossingen vergen. Eerdere verbeterplannen worden ten uitvoer gebracht om deze onvolkomenheden op te lossen.

Beveiliging militaire objecten

De conclusies van uw Rekenkamer over de onvolkomenheid beveiliging militaire objecten onderschrijf ik. Defensie onderkent de urgentie en is zoals u constateert gestart met projecten die aansluiten op de door u in 2022 gedane aanbevelingen. De commandanten van de verschillende defensieonderdelen zullen met verhoogde prioriteit in samenwerking met de beveiligingscoördinatoren, en de inmiddels aangestelde projectleider, een verbeterd plan van aanpak opstellen waarvan de voortgang nauwgezet wordt gemonitord om de onvolkomenheid duurzaam op te

lossen.

KD:Ambtelijke leiding
Hfd. Financien & Control

Beheer van cryptografiemiddelen

Ik onderschrijf het belang van adequaat beheer van cryptografiemiddelen voor de slagkracht van de krijgsmacht waarbij de vertrouwelijkheid en integriteit van communicatie moet worden gegarandeerd. Defensie legt hierbij de lat hoog waarbij ook de structurele belegging van de inrichtingsverantwoordelijkheid in de CDS-organisatie nader wordt beschouwd. Deze verbeteracties worden vastgesteld in een verbeterplan en door een recent aangestelde projectleider gesynchroniseerd en bewaakt.

Datum
25 april 2024

Onze referentie
BS2024014680

Inventarisatieproces

Uw Rekenkamer constateert een beperkte voortgang in het oplossen van de onvolkomenheid op het inventarisatieproces. Uw aanbeveling om een oorzakenanalyse uit te voeren en een verbeterplan op te stellen neem ik over. In aanvulling op al lopende verbeteringen in het inventarisatieproces heeft mijn departement onder andere de capaciteit versterkt om de onvolkomenheid op te lossen.

Autorisatiebeheer

De bevinding van uw Rekenkamer is in lijn met afgelopen jaar. Conform het verbeterplan is de autorisatieopzet geactualiseerd en vindt implementatie gefaseerd plaats van nieuwe Governance, Risk, Compliance tooling. In de tussentijd zet Defensie zich in op het verminderen van huidige functiescheidingsconflicten via een risicobenadering en wordt er ingezet op het expliciteren van maatregelen.

Munitiebeheer

Ik herken uw constatering dat in het afgelopen jaar stappen zijn gezet om het munitiebeheer te verbeteren, o.a. door digitalisering en versterken van personele capaciteit. Maar nog niet alle eerder gedane aanbevelingen zijn opgevolgd. Aankomend jaar gaan wij door met uitvoering van het gemaakte plan van aanpak. Aan de hand van het plan van aanpak zal Defensie zich de komende jaren inspannen om de onvolkomenheid op te lossen.

Nieuw aandachtspunt

Sturing en Beheersing Materieelbeheer

Ik onderschrijf uw conclusie dat de implementatie van het nieuwe besturingsmodel zo snel mogelijk moet worden afgerond om de onvolkomenheden op te kunnen lossen. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de CDS op het gebied van inrichting en monitoring van de materiele bedrijfsvoering moeten worden verduidelijkt en de capaciteit hiervoor zowel kwantitatief als kwalitatief versterkt. Ik verschill echter met u van inzicht over de door u gelegde oorzaak-gevolgrelatie met betrekking tot de beperkte capaciteit voor (verbijzonderde) interne controle. Met de implementatie van de Blauwdruk Control en Audit is sinds 2012 deze 2e-lijns taak en rol bij de ADR belegd. Ik erken wel het actuele risico en de noodzaak dat de voorgenomen afbouw van deze 2e-lijns rol en capaciteit bij de ADR gepaard moet gaan met het opbouwen van dezelfde onderzoekscapaciteit binnen Defensie om te voorkomen dat dit een negatief effect heeft op de werking van het stelsel van interne beheersingsmaatregelen.

Nieuw risico

IT-beheer/Algoritme

Ik dank u voor de prettige samenwerking in het onderzoek 'toepassing van algoritme bij grenscontrole op basis van API gegevens'. De KMar gaat serieus om met risicobeheersing rondom het gebruik van algoritmes. U constateert terecht dat in samenwerking met de minister van J&V de

verwerkingsverantwoordelijkheden vastgelegd dienen te worden, zodat de DPIA vastgesteld kan worden. Ik onderschrijf het belang om de inzet van algoritmes, en daarmee data gedreven werken, zo zorgvuldig en effectief mogelijk voort te zetten.

KD:Ambtelijke leiding
Hfd. Financien & Control

Datum
25 april 2024

Onze referentie
BS2024014680

Minister van Defensie

Drs. K.H. Ollongren